

צחקנו שאפשר
לרוץ עם זה, כמו
עם טמפיקס,
אפריל '92

הכנות לפרידה

שבועיים לפני חתונתה גילו אצל גילי פתיר גידול ממאיר בשחלות. פתיר, אז עובדת עיתון 'חדשות' ולימים תחקירנית של דן שילון, נאבקה בסרטן, אך חששה מקריסת הגוף ואובדן היופי הנשי. היא ביקשה מחברתה לעבודה, הצלמת ורדי כהנא, שתתעד את תהליך ההתמודדות עם המחלה, שהסתיימה בסצנת המוות. רק אחרי שהאמבולנס התרחק, כשהניחה את המצלמה מהיד, הבינה כהנא שאיבדה חברה

אמירה לם

צילומים: ורדי כהנא

הגוף קודע את הנפש, דצמבר '93

כמה ימים לפני מותה, ביוני '96, הכתיבה גילי פתיר לאביה דן פתיר את השורות הבאות: "אין בי שום פחד, אני מרגישה הרבה יותר שלווה, אני מאוד רגועה, ההפרדה בין הנפש לגוף היא אמיתית, אני מאמינה בזה, הנפש מוכנה להישאר פה באיזה מקום, היא בריאה, יש תקשורת עם הסביבה, אבל יש כאן מלחמה עם הגוף. הוא לא יכול יותר, הוא קורע את הנפש. הגוף – זו חתיכת מכונה מקולקלת ובלויה שאין לשנות אותה, היא במצב בלתי הפיך. מה שטוב, שהנפש בריאה, והיא – אני בטוחה בזה – תביא אותי למחוזות יפים ובריאים". שש שנים נקרעה גילי פתיר בהתמודדות שבין הגוף שקרס לבין הנפש שרצתה להמשיך, ובסופן הרימה ידיים. את כליית הגוף היא תיעדה לאורך השנים בסדרת צילומים אצל הצלמת ורדי כהנא. הצילומים יוצגו מהשבוע במוזיאון ר"ג בתערוכה 'היופי ניתק את עצמו', שורה שנחקקה על קברה משיר של המשוררת זלדה, שהיא עצמה בחרה. תהליך התיעוד הטעון נעשה ביוזמתה של פתיר. הוריה כיבדו את בקשתה שהפכה לצוואה, לפיה יש לתת פרסום מלא לתיעוד מתוך רצון להציג את ההתמודדות עם הסרטן כמות שהיא. כהנא מוסיפה כאן נדבך נוסף, טקסטואלי, שמלווה את התמונות. ההורים נתנו את הסכמתם להצגת התערוכה, אבל העדיפו שלא להתראיין.

(המשך מעמוד קודם)

"הייתי רוצה לכתוב את הקורות אותי מאז פרוץ המחלה הפרטית שלי, הסרטן", מסבירה פתיר ביומנה ביולי '94, "הייתי רוצה שזה יהיה לספר שיהיה כמעט בכל בית. לא הייתי רוצה שירחמו עליי, אני רק חושבת שהמאבק שלי יכול להיות דוגמה לא רעה כלל כיצד לנסות להתגבר על הקשיים האיומים הכרוכים בהתמודדות עם מחלת הסרטן. אני פייטריית, אני יודעת שלא אכנע למחלה שלי, אני עוד עשויה אפילו לנצח אותה. לצאת קצת פגועה מהקרב, אבל לנצח. אני אוהבת לחיות, וזה מה שמניע אותי קדימה".

פתיר הגיעה לסטודיו של כהנא למעלה משנה אחרי פרוץ המחלה. הן הכירו בסוף '89 במעברת הציילום של עיתון 'חדשות'. פתיר, אז סטודנטית ללימודי המזרח התיכון, עזרה לפתח סרטים. "באחד הלילות באתי להרפס תמונות בחצות במעבדה", נזכרת כהנא. "גילי ישבה במעבדה החשוכה, ומנורת הפיתוח האירה ספר שקראה בערבית על תולדות מפלגת הבעת' בסוריה. בטקסט הזה היה משהו כל-כך רחוק מההווה של פיתוח תמונות באמצע הלילה במעבדה, רוטינת עבודת שטח של גופת אישה שנרצחה בידי בעלה או פתיחה של איזו מסעדה".

המחלה פרצה ב-'90, כשפתיר הייתה בת 24. היא הגיעה לחדר מיון בקריה עם כאבי בטן חזקים, ובבריקה התגלה אצלها גידול בשחלות. כבר למחרת עברה ניתוח להוצאת הרחם והשחלות. זה קרה מספר שבועות לפני נישואיה לאורי, מתמטיקאי, בנו של ירון לונדון. לפני שנכנסה לחדר הניתוח לפתע סחטה מהרופא הבטחה שתוכל לרקוד בחתונתה. זה אכן קרה, אבל אחרי שנה וחצי השניים נפרדו.

לונדון האב אמר על כך בראיון שנתן לאורי נה קדוש: "אתה משיא את הבן שלך לילדה מתוך קה כזו, שהכרנו אותה מילדות ממש, אהבנו אותה, ואז שלושה שבועות לפני הנישואים מתברר שהיא חולה מאוד... זה לא פשוט. מה אתה אומר לו? אתה מציג לו מופת מוסרי? אתה אומר לו איך להתנהג?... האם הייתי צריך להגיד לו, שמע התמזל מזלך וזה התגלה בזמן, תבטל את הנישואים?... הפרידה הייתה קריעה גדולה, לא פשוטה... כאבנו את כאב, אבל לבנו היה אתה...". גילי הייתה ילדה נפלאה מאוד, שהתמודדות שלה עם המחלה הייתה הרואית ממש. מאוד אהבנו אותה ושמרנו אתה על קשרים עד יום מותה...".

כהנא: "מכיוון שהייתי בשנת חופש מ'חדשות' לא ידעתי שהיא חלתה, גם לא הייתי בחתונתה. ואז פגשתי אותה יום אחד בחתונה של מישהו שעבד במעבדה. היא ישבה בשולחן של הצלמים, חתיכה לא נורמלית. שיער קצוץ, שמלה שחורה קטנה. אמרתי לה, 'יו, איזו פצצה, איך את נראית'. אז היא אמרה לי, 'תורה, אני חולה, ואני רוצה לבוא ולדבר אתך בסטודיו'".

למחרת דיברה עם כהנא על המחלה, על הגרורות, על הזמן השאול שנותר. כהנא: "ואז היא אמרה לי, 'תראי, אני רוצה שתתעדי אותי בכל מיני תקופות מעכשיו והלאה. אני רוצה שתצלמי אותי, אני אגיד לך מתי, ואומן את עצמי לסטודיו. ואם יהיה לי קשה, תבואי אליי. וכשאני אמות, אני רוצה שתפרסמי את זה בתערוכה או בספר, כל זה כמוכן אם יש לך זמן'. אמרתי לה, עדיין תחת תחושת ההלם של הבקשה, 'אין לי ולא תהיה לי אף פעם דרך להודות לך שבחר בי למשימה. אני אצלם אותך מתי שאת רוצה, רק תפסיקי לבלבל את המוח על מוות'".

"והייתה אמירה אווילית שנבעה מתוך המבוכה שלי מול בחורה שמסתכלת בצורה

"היא הייתה גם מתקשרת אליי ואומרת 'ורדי, תשמעי, אני נראית פשוט מדהים, עשו לי כאן ריצ'רץ' מטורף, את לא מאמינה מה שרואים. תבואי, או 'אני חייבת לבוא אלייך, אני לגמרי קירחת, את לא מאמינה איך שאני נראית', או 'עשו לי עוד פחחות'"

"הגוף", כתבה פתיר, "זו חתיכת מכונה מקולקלת ובלויה שאין לשנות אותה, היא במצב כלתי הפיך. מה שטוב, שהנפש בריאה, והיא – אני בטוחה בזה – תביא אותי למחוזות יפים ובריאים"

לג'ינס הצמודים ולטיישרט הלבנה. כמה חודשים כהנא לא שמעה ממנה. הן היו נפגשות ביוזמת פתיר. לפעמים פעם בחודש, לפעמים פעם בשנה. בחמש השנים הבאות היא עברה ניתוח להסרת חלק ממעי. ניתקו אותה מהכליות והחדירו לה התקן לבית החזה, ששלט על הטפטוף היומיומי של הכימו. כל הגוף שלה היה מצולק.

כהנא: "בכל פעם שצילמתי אותה, היו רבירים אחרים שעניינו אותי. לחשוף את השטח החדש שבו התבצע השינוי, אם זה היה תפר חדש או שקית חדשה או חור. ככה היא הייתה גם מתקשרת אליי ואומרת 'ורדי, תשמעי, אני נראית פשוט מדהים, עשו לי כאן ריצ'רץ' מטורף, את לא מאמינה מה שרואים. תבואי, או 'אני חייבת לבוא אלייך, אני לגמרי קירחת, את לא מאמינה איך שאני נראית', או 'עשו לי עוד פחחות'".

במקביל לצילומי הגוף הקורס הקפידה כהנא לצלם בכל פגישה גם צילומי דיוקן: "היה לי חשוב לתעד איך הפנים שלה נראות. אני לא יכולה להגיד שהיה כאן שינוי לאורך התקופה, זה היה עצב מתמשך. היא לא אמרה אפילו פעם אחת, 'איך זה קרה לי'. היא הייתה בטיפול אצל

כל-כך מפוכחת על העתיד שלה. עד הסוף לא הפנמתי את העובדה שגילי הולכת למות. יש הבדל בין הידיעה הכללית הזו שמסרטן מתי לבין הידיעה, שהבחורה שיושבת מולך בג'ינס וטיישרט, ונראית כל-כך ויטאלית ושנונה ומצחיקה וחריפה, תמות.

"אין לי ספק שבשלב שבו היא פגשה אותי, היא כבר ידעה שהיא הולכת למות. היא בחרה להיפרד מהחיים בסטייל. כמו שהיא נכנסה לחדר בסטייל, התאים לה לצאת ממנו בסטייל. היא הייתה מסוגלת להיכנס לשיבת מערכת ב'רשת', שם עברה מאוחר יותר כתחקירנית של דן שילון, עם בנרנה על הראש וקרחת, להתחייב ולהגיד, 'עשיתי כימו, יש לכם ד"ש מתל-השומר', ולהמשיך את הישיבה".

בר באותו בוקר בסטודיו צילמה אותה כהנא. בצילומים הראשונים הייתה פתיר כבר אחרי שני ניתוחים להסרת הרחם והשחלות ולהשתלת התקן קבוע, המחובר לעורק הראשי, שבאמצעותו מתחברים לטיפול כימי. את הצינורות שירדו ממנה כינתה "רסטות", כי הם הזכירו לה צמות קטנות בסגנון ג'מייקני. אחרי הצילומים חזרה

מודעות לתיעוד, עם ההורים דן ויעל פתיר, פברואר '94

לא הייתי רוצה שירחמו עליי, יולי '94

"אני מיד אמרתי, 'אני אצלם אותך מתי שאת רוצה, רק תפסיקי לבלבל את המוח על מוות'. זו הייתה אמירה אווילית מתוך המבוכה שלי מול בחורה שמסתכלת בצורה כל־כך מפוכחת על העתיד שלה. עד הסוף לא הפנמתי את העובדה שגילי הולכת למות"

היא בחרה להיפרד מהחיים בסטייל, יוני '94

משום ששמחה לא ראויה לתיעוד. מצלמים עצב. היא ביימה את הסיטואציה וכתבה את החווה, הייתה המתעדת והמתועדת. היו גם נקודות שבירה וחזרה למוות. הפחד הגדול שלה היה שתמות מהטיפול הכימי ולא מהסרטן".

כהנא: "יום אחד היא אושפזה לניתוח קשה והייתה צריכה לתת אישור לתהליך כימו נוסף. היא לא רצתה לתת אישור, היא לא יכלה לשאת את זה. היא אמרה לי על הטיפולים הכימיים, 'במקום להרגיש שאת הולכת להבריא, את מרגישה את ההפך. הגוף כל־כך מתנגד לטיפול הזה, ואת מקיאה מיצי קיבה, את לא אוכלת שום דבר, את מרגישה שאת הולכת למות'.

"זה היה רגע נורא של שבירה, שהיא פשוט לא רצתה יותר. רצתה שיעזבו אותה. היא הייתה צריכה לחתום על הרשאה לטיפול והרגישה שהיא כבר לא יכולה באופן וולונטרי לתת לעשות לה דברים נוראיים בגוף. זה היה רגע משברי, היא נורא בכתה, אמרה שהיא לא מוכנה לעבור את זה. למחרת, כאילו כלום, היא התעשתה ועברה גם את סדרת הטיפולים הזאת.

פעם היא באה אליי ואמרה לי, 'אני רוצה להראות לך משהו, אבל הפעם זה יהיה קשה'", מספרת כהנא. "הכוונה לתמונה עם השקית, שחוכרה אליה לאחר ניתוח במעי הגס. בסצנה של השקית אמרתי לה, 'בואי נצלם בלי השקית'. אז היא אמרה, 'אבל תיזהרי, זה יכול לזעזע אותך'. אמרתי לה, 'אין בעיה, אני אסתכל דרך המצלמה קודם'. לפעמים קל לצלמים לעכל דברים קשים דרך העדשה, כי יש את הריחוק הזה. ואחרי שהסתכלתי דרך העדשה נרחפתי לה לתוך הקישקע לראות איך זה באמת.

"זו הייתה תקופה קשה במיוחד. נאסר עליה לשחות מחשש לזיהום מיירי, על חצאיות המיני נאלצה לוותר בגלל השקית שחוכרה אליה. ודווקא בשלב הזה הרבתה להצטלם. היא הייתה קונטרול פריק, היה לה חשוב שהתערוכה תתקיים בבוא היום, והיא אמרה לכולם, גם אם יהיו בעיות של ספונסר, אני ממש לא רוצה שהאגודה למען המלחמה בסרטן תהיה חתומה על התערוכה הזו, אל תלכו על האופציה של המסכנות. הייתה לה מודעות לתיעוד, לצילום".

קרבצמן: "והיא רצתה לחשוף את המחלה גם בחלקים האינטימיים יותר שלה, אבל היא לא באה מהמקום של פגועה, אלא מהמקום שיש פה נושא שאפשר לדבר עליו. הייתה לה יכולת להסתכל על הבעיה גם מחוץ לקונטקסט האישי שלה. היא רצתה להראות פן שונה של החיים, להגיד, 'הנה זה חלק מהחיים, ככה זה נראה, כמו שאתה רואה, מול העיניים שלך'. היא הייתה צלמת, היא הייתה כותבת, היא באה מבית שכל עניין התיעוד היה בו מאוד בתודעה".

אביה, דן פתיר, היום מנכ"ל קרן אברהם לעידוד דירקיום יהודי־ערבי, היה יועץ התקשורת של ראשי הממשלות יצחק רבין ומנחם בגין. אמה, יעל פתיר, לימדה לטינית ויוונית עתיקה בחוג ללימודים קלאסיים באוניברסיטת ת"א. כהנא: "הבנתי את מה שגילי הבינה, שאנחנו עוסקות בפרויקט אמנות, לא רק בתיעוד. היא באה מבית פתוח, שנגע באמנות, נחשפה לתערוכות הכי עדכניות בפאריז ובניו־יורק. זו לא בחורה שהגיעה לתיעוד עצמי מחלל ריק.

◀◀◀

היא ניצחה בכל הקרבות, אבל הפסידה במלחמה. עם מיקי קרבצמן, יולי '93

פסיכולוג, אבל לא שמעתי כל מיני התבכיינויות מהסוג הזה. היא גם ידעה להיות שמחה, נלחמה בציפורניים, לא היה בה עצב של אדם שהתייאש. היא הייתה אדם עצמאי. לקחה על עצמה פרויקטים והייתה מאוד אסרטיבית.

"היכולת שלה להיכנס לפרטי המחלה הדהימה רופאים. היא שלטה במינוחים המקצועיים, עמדה מול רופאים בארצות־הברית ותל־השומר וקיבלה לבד החלטות. מהרגע שנודע לה שזו המחלה, היא גלשה באינטרנט לאתרים מקצועיים ועשתה לעצמה דיאגנוזה. היא ידעה שהגידול אף פעם לא עזב אותה, אבל הייתה לה היכולת לשים בצד את נקודת הפתיחה הבעייתית ולקחת על עצמה את המחלה כפרויקט. גילי לא ניצחה את המחלה. המחלה ניצחה אותה, כי היא מתה בגיל שלושים, אבל ברגע שהיא ידעה שהיא חולה, היא לקחה על עצמה את האחריות להיות חולה על־פי שיטתה. פתיר הייתה או חברתו לחיים של הצלם מיקי קרבצמן. 'היה לה מוטו אחד, מאוד ברור, לשמור על איכות חיים גבוהה ולמתוח אותם כמה שאפשר', הוא מספר. "היא ניצחה את כל הקרבות, אבל הפסידה במלחמה. לורדי היא הייתה מגיעה ברגעים העצובים שלה. אולי

היא ביימה את
הסיטואציה וכתבה
את החוזה, יוני '94

הגדול שגרם לה להבין שהיא בתחילת הסוף
היה כשיצאה מבית־חולים כפעם האחרונה,
הגוף לא נענה לה במובן הפיזי והאסתטי
והרגליים מאוד התנפחו".

אחרי הניתוח להוצאת גרורות,
בקיץ '96, הבינה פתיר שהיא לא
חוזרת לחיים הרגילים שלה. היו
לה קשיים מוטוריים ניכרים, היא
כבר לא יכלה לטפס לדירתה בקומה
השלישית ללא עזרה. והיא, שתמיד צחקה
איך היא מתחרה באוסף הנעליים של
אימלדה מרקוס, אמרה אז: "אני ויתרתי על
ביקני, ויתרתי על מיני, אבל כשהבנתי
שאני לא יכולה להיכנס לנעליים שלי,
הבנתי שזה הסוף". ואז היא הסתגרה למשך
חודשים, לא ענתה לטלפונים, מיאנה
להיפגש עם אנשים.

כהנא: "התקשרתי להורים שלה, שאלתי
'מה קורה עם גילי'. הם אמרו 'היא בתקופה לא
טובה עכשו, חכי'. עד שיום אחד אמא שלה
מתקשרת ואומרת לי, 'ורדי, בואי, גילי רוצה
לראות אותך'. ואני חשבתי שגילי קוראת לי
ורוצה לדבר אתי, כדי שנמשיך את הפרויקט.
היא שכבה במיטה, ופתאום הבנתי שהפרויקט
שלנו אמיתי, שהיא הולכת למות. גילי הייתה
לבושה גופייה, נראתה כמו שלד. כשראתה
שאני בשוק, פרצה בצחוק, הביאה חיוך שחשף
שיניים צחורות ובריאות ואמרה, 'בואי, בואי
מהר תביאי חיבוק'.

"לא הפנמתי את הדיבור על המוות עד
הפגישה האחרונה, שבה היא ביקשה ממני
לפרסם את הרברים. רק חמש שנים אחרי

(המשך בעמוד 68)

"היא שכבה במיטה, ופתאום הבנתי שהפרויקט שלנו אמיתי, שהיא הולכת למות. גילי הייתה לבושה
גופייה, נראתה כמו שלד. כשראתה שאני בשוק, פרצה בצחוק שחשף טור שיניים לבנות ובריאות. היא הביאה
חיוך ואמרה, 'בואי, בואי מהר תביאי חיבוק'"

"היה גם המון אגו־טריפ, לא במובן הכוכבני, במובן הטוב, של מה אני בכל המהומה הזו. מה אני משאיר אחריי. היא ביקשה
לקבע את הנוכחות שלה בעולם הזה, מתוך מחשבה של 'הנה, אני עוד לא עברתי, אתם עוד מתעסקים איתי'"

(המשך מעמוד קודם)

אני משאירה אחריי. היא ביקשה לקבע את
הנוכחות שלה בעולם הזה, מתוך מחשבה של
'הנה, אני לא עברתי מן העולם, אתם עוד
מתעסקים אתי'. ההורים שלה ראו בזה משהו
לוחמני. המסר שגילי רצתה להעביר,
לתפיסתם, היה 'תראו שאפשר לחיות עם זה'.
לא פעם צחקה שאפשר לרוץ עם זה, כמו
הדוגמנית בפרסומת של טמפקס".

התבוננות אוצרותית בתערוכה הזו תזהה
אותה אולי כאמנות
נשים, שעוסקות בדימויי
הגוף הנשי לפרטיו
האינטימיים ביותר. "לא
הייתי רוצה שהתערוכה
תקבל פרשנות כזו",
אומרת כהנא. "זו אמנות
נשית במובן העובדתי

שגילי ואני נשים, אבל מבחינת המניפסט של
התערוכה, מה שמתועד כאן זו טרנספורמציה
של גוף בריא שהולך ומתכלה, וזה יכול היה
להיות גם גבר".

אובדן כושר הלידה לא היה המרכיב
המרכזי בהתמודדות של פתיר עם הסרטן.
"היא הייתה צעירה מדי לחוות את האובדן
הזה", אומרת כהנא. "העובדה שהיא לא יכלה
ללדת הייתה רק פן אחד במציאות החיים שלה
כמו שקית צמודה למעיים. זה היה חסר, וזה
היה חסר. לא שמעתי ממנה קיטורים על זה

שהיא לא יכלה להביא ילדים לעולם. הצער
שלה היה יותר על העובדה, שהיא לא תהיה
כאן זמן רב.

"בפעם הראשונה שהיא הגיעה אליי לס־
טודיו, פיתחתי צילומים של חברה שלי בהי־
ריון בחודש תשיעי. גילי, שידעה לקרוא
נגטיבים, הסתכלה ואמרה 'איזה יופי'. ופ־
תאום תפסתי את עצמי ואמרתי, 'אויש, מה
אני מראה לך'. והיא אמרה לי, 'בחייד, מה, זה
נורא יפה'. דיברנו על אובדן האפשרות ללדת
ילדים, והיא אמרה לי, 'זה לא שמישהו שאל

אותי אם את מוכנה לזר־
תר על האופציה של יל־
דים או לא. העובדה
שאני חיה, אומרת שאני
כבר ויתרתי על האופ־
ציה הזו'. היא הייתה
כל־כך רציונלית בקטע
הזה".

פתיר הייתה מוטרדת גם מהמחיר האסתטי
שהיא משלמת. "היו לה הרבה משקעים בקטע
של אובדן הנשיות", אומר קרצמן. "היא הצט־
ערה כשלא יכלה ללכת עם חולצת בטן, כל
הזמן התעסקה באסתטיקה. גברים הסתכלו
אחריה ברחוב, גם כשהייתה חולה, וכשלא
יכלה ללכת עם חולצות בטן, נכנסה למשבר.
רק כשהרימה את הטי־שרט ראו את השקיות
והצלקות".

כהנא: "היא מאוד אהבה את הגוף שלה,
ידעה שכלפי חוץ היא נראית נהדר. השוק

טרנספורמציה של גוף בריא שהולך ומתכלה, מאי '93

הכנות לפרידה

(המשך מעמוד 29)

הפגישה הראשונה בסטודיו קלטתי שזהו, זה קורה, היא באמת הולכת למות.

"הייתי אתה לבד בחדר, ואז היא סיפרה לי שהיא מבינה שזהו זה. היא החליטה שהיא רוצה להיפרד מהחיים בדרך שלה, אמרה שהיא לא רוצה להתחבר למכשירים, ידעה שהגוף לא ישרוד בלעדיהם. היא החליטה שהיא רוצה להישאר בבית ורוצה להקדיש את השבועיים הקרובים לפרידה מהחברים שלה. יש הסתברות מסוימת שאם אתה לא עובר טיפול קבוע, והגוף ניזון מתרופות וכימיקלים, אז הוא נכנס לתדרמת שממנה מתים. ככה היא חשבה להיפרד מהעולם. והיא אמרה, 'אחרי שהגוף יהיה בקומה, תצלמי. וכדי להסיר ספק שזהו אכן רצוני, אני קוראת להורים שלי לחדר ומכתיבה להם צוואה'."

ב־5.6.96, שנים עשר יום לפני מותה, רשם אביה דן פתיר על בלוק צהוב את המילים הבאות: "שיחה משותפת של גילי עם ורדי כהנא, יעל ואתי. גילי מבקשת שארשום פרוטוקול מהשיחה וסיכומה לגבי החומרים המצולמים שורדי עשתה אתה. וורדי צילמה את גילי במהלך מחלתה תמונות רבות, בחלקן רכות ובחלקן קשות.. גילי רואה עניין רב בהנחלתן לציבור. למרות הסרטן אפשר לחיות, זה אינו גזר דין מוות – זהו המסר שלמענו גילי רוצה שייעשה שימוש בחומר. השיפוט המקצועי והאמנותי של ורדי הוא לגבי גילי חלק בלתי נפרד מהמכלול...".

"בימים שנותרו עד מותה היא שכבה במיטה והזמינה אנשים להיפרד ממנה", מספרת כהנא. "הייתה לה תחושה שאם תספיק להיפרד מכולם, היא תרגיש שלמה עם עצמה. היא אפילו הצליחה לדבר עם האומנת שלה מושינגטון. היא קיבלה משככי כאבים, לא התחברה למכונות, כבר לא הרגישה כאב.

"היא קיבלה משככי כאבים, לא

התחברה למכונות, כבר לא הרגישה

כאב. היא ביקשה שיביאו לה סושי מפה

וחומוס מאיזו סמטה ביפו, ורוסטביף

שהיא הכי אוהבת, ופיצוחים ודובדבנים

וכל מה שהגוף שלה כבר לא יכול

לעמוד בו. היה לה תיאבון, היא רצתה

בפעם האחרונה ליהנות מכל דבר"

היא ביקשה שיביאו לה סושי מפה וחומוס מאיזו סמטה ביפו, ורוסטביף שהיא הכי אוהבת, ופיצוחים ודובדבנים וכל מה שהגוף שלה כבר לא יכול לעמוד בו. היה לה תיאבון, היא רצתה בפעם האחרונה ליהנות מכל דבר. מסכת הפרידות נמשכה שבועיים. אמרתי לה, 'איזו הפקה הרמת פה', אבל היא הרגישה שהעיתוי מתפספס ואמרה 'חשבתי שאני ארד לפרסומות יותר מוקדם'.

"בפעם האחרונה שדיברתי איתה, יומיים לפני מותה, היא הייתה מצוברחת נורא. היא בדיוק יצאה מהמקלחת ואמרה לי, 'נו כבר..'. היא רצתה שהמוות יבוא, והוא לא בא. הגוף שלה היה יותר חזק ממנה. יצאתי משם במצב־רוח רע, כי כבר נכנסתי לטריפ הרומנטי של גילי, שכולנו נפרדים בנישוקים וחביבוקים ודי. וכשראיתי בסוף שהיא עצבנית, שהמוות לא הגיע בעיתוי המדויק שהיא רצתה, התמלאתי צער, כי היא לא קיבלה את מה שהיא מבקשת. והרי כולנו ניסינו למלא את כל מבוקשה".

יומיים אחר־כך הרגישה שהיא נחלשת, אמרה להורים, "אני מרגישה שהנשמה שלי נפרדת מהגוף, אתם יודעים, זה נורא נעים לי". היא ביקשה שימרחו לה לק אדום עם נקודה לבנה באמצע, ענדה שרשרת שאהבה והצמידה סרט משי לשיער.

כהנא: "ביום חמישי בשש בבוקר קיבלתי טלפון מיעל, 'ורדי, בואי, גילי נרדמה'. הגעתי לשם נכנסתי לחדר גילי שכבה במיטתה, מתה. היא נראתה שקטה ושלווה. הראש היה מונח על הצד, הידיים פשוטות קדימה צבועות בלק אדום עם נקודה לבנה באמצע. מעל ראשה היו תלויים על הקיר, כמו תמיד, שלושה מלאכים מגבס. בחוץ חיכה האמבולנס".

"לקחתי את המצלמה ליד, ובאור הטבעי של החדר צילמתי

את הצילום האחרון, כפי שגילי ביקשה". ■